

Dr. Ali Selkor ATAK

**ROMA HUKUKUNDA
TÜKETİM ÖDÜNCÜ SÖZLEŞMESİ
(KARZ AKDİ-MUTUUM)**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TERMİNOLOJİ, ROMA HUKUKUNDA *MUTUUM* KAVRAMI, *MUTUUM* KELİMESİNİN KÖKENİ, *MUTUUM*'UN TARİHİ GELİŞİMİ VE ROMA SÖZLEŞMELER SİSTEMİNDEKİ YERİ

I. TERMİNOLOJİ VE KAVRAM.....	7
A. Terminoloji.....	7
B. Kavram	12
II. <i>MUTUUM</i> KELİMESİNİN KÖKENİ	22
III. <i>MUTUUM</i> 'UN ORTAYA ÇIKIŞI VE TARİHİ GELİŞİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER	29
A. <i>Mutuum</i> 'un Ortaya Çıkışına İlişkin Görüşler ile <i>Mutuum</i> İçin Tanınmış Hukukî Korumalar Arasındaki Bağlantı	29
B. <i>Mutuum</i> ve Bağışlama ile Bağlantısı	30
C. <i>Nexum</i> ve Ödünç İlişkilerindeki Yeri.....	40

1. <i>Nexum</i> 'a İlişkin Ön Açıklamalar.....	40
2. <i>Nexum</i>	46
a. <i>Nexum</i> 'a İlişkin Kaynaklar ve <i>Nexum</i> Kavramı	46
b. <i>Nexum</i> ve <i>Mutuum</i>	60
IV. ROMA HUKUKUNDA SÖZLEŞMELER SİSTEMİ VE <i>MUTUUM</i> 'UN BU SİSTEMDEKİ YERİ ...	64

İKİNCİ BÖLÜM

MUTUUM'UN UNSURLARI, TAŞIDIĞI DİĞER ÖZELLİKLER VE AMACI

I. <i>MUTUUM</i> 'UN UNSURLARI.....	75
A. Taraflar Arasındaki Anlaşma (<i>Consensus</i>)	75
B. Ödünç Konusu Olan Eşyanın Mülkiyetinin Ödünç Alana Doğrudan Devredilmesi Zorunluluğu (<i>Datio</i>)	87
1. Genel Kural	87
2. Ödünç Sözleşmesinin Temsil Yoluyla Kurulması	93
3. Ödünç Sözleşmesinin Ödünç Konusunun Doğrudan Teslim Edilmeden Kurulduğu Diğer Durumlar	97
a. Ödünç Konusunun Ödünç Sözleşmesinin Kurulmasından Önce Ödünç Alanda Bulunması Durumu.....	97
b. Ödünç Sözleşmesinin Havale Yoluyla Kurulması (<i>Anweisungsdarlehen</i>)	103
c. Roma Hukukçuları Arasında Farklı Görüşlerin Bulunduğu Örnekler.....	110
(1) Mevcut Bir Borcun Tarafların Anlaşmasıyla Ödünç Borcuna Dönüştürülmesi (<i>Mutabakat Ödüncü -</i> <i>Vereinbarungsdarlehen</i>)	110

(i) <i>Africanus D.17.1.34.pr (8 quaest.)</i>	113
(ii) <i>Iulianus/Africanus ve Ulpianus</i> Arasındaki Görüş Ayrılığı.....	120
(2) Bir Şeyin Değerinin Tahmini Olarak Takdir Edilerek Ödünç Konusu Olması için Verilmesi.....	127
(3) <i>Contractus Mohatrae</i> (Bir Şeyin Satılması ve Satış Sonunda Elde Edilecek Bedelin Ödünç Olarak Kabul Edilmesi için Ödünç İsteyene Verilmesi)	130
C. Ödünç Konusu Eşyanın Mülkiyetinin Ödünç Verene Ait Olması ve Ödünç Verenin Eşya Üzerinde Tasarruf Yetkisinin Bulunması.....	143
D. Ödünç Alanın Ödünç Konusu Olan Eşyanın Mülkiyetini Kazanması	148
E. Ödünç Verilen Şeyin Misli Eşya Niteliğini Taşımaması.....	150
II. <i>MUTUUM</i> 'UN TAŞIDIĞI DİĞER ÖZELLİKLER VE AMACI.....	155
A. <i>Mutuum</i> 'un Taşdığı Diğer Özellikler.....	155
1. Tek Tarafa Borç Yükleyen Karşılıksız Bir Sözleşme Olması.....	155
2. <i>Mutuum</i> 'da Faiz ve <i>Stipulatio</i>	160
a. Roma'da Cumhuriyet Dönemi'ndeki Faiz Politikaları.....	164
b. Cumhuriyet Dönemi'nin Sonundan <i>Iustinianus</i> Dönemi'ne Kadar En Yüksek Faiz Oranları	169
B. <i>Mutuum</i> 'un Amacı.....	173

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUTUUM'UN ÖZEL TÜRLERİ

- I. AİLE EVLÂTLARINA VERİLEN ÖDÜNÇLER
VE *SENATUS CONSULTUM MACEDONIANUM*..... 177
 - A. *Senatus Consultum Macedonianum* Hakkında Ön
Açıklamalar 177
 - B. *Senatus Consultum Macedonianum*'un
Çıkarıldığı Tarih..... 178
 - C. *Theophilus*'un Metni ve *Senatus Consultum
Macedonianum*'un Amacı..... 182
 - D. *Senatus Consultum Macedonianum*'un Metni ve
Roma Hukukundaki Uygulaması 189
- II. DENİZ ÖDÜNCÜ SÖZLEŞMESİ (*FENUS
NAUTICUM*) 212
 - A. Deniz Sigortasının Bir Türü Olarak *Fenus
Nauticum* (veya *Pecunia Traiecticia*) 212
 - B. Yunan Örf ve Âdet Kuralları ve Bunların
Romalılardaki Uygulaması 219

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ROMA HUKUKUNDA UYGULANMIŞ FARKLI YARGILAMA USULLERİNDE *MUTUUM* İÇİN TANINMIŞ HUKUKÎ KORUMALAR

- I. ROMA YARGILAMA USULÜNE İLİŞKİN ÖN
AÇIKLAMALAR 229
- II. *LEGIS ACTIO* USULÜNÜN UYGULANDIĞI
DÖNEMDEKİ DURUM 232
 - A. *Legis Actio Per Conditionem*'in Getirilmesinden
Önceki Durum 233

1. <i>Mutuum</i> ile Birlikte Bir <i>Stipulatio</i> 'nun da Yapılmış Olması Durumunda Tanınan Hukukî Korumalara İlişkin Görüşler	234
2. <i>Stipulatio</i> Yapılmadan Verilen Ödünçler (<i>Stipulatio</i> 'suz <i>Mutuum</i>) İçin Tanınan Hukukî Korumalara İlişkin Görüşler	237
B. <i>Lex Silia</i> ve <i>Lex Calpurnia</i> ile Getirilen Yeni Dava: <i>Legis Actio Per Condictio</i>	243
1. <i>Legis Actio Per Condictio</i> 'in Getirilme Sebebi	246
2. <i>Legis Actio Per Condictio</i> 'in Özellikleri	252
3. <i>Legis Actio Per Condictio</i> 'in Kapsamı ve Uygulama Alanı	256
4. <i>Legis Actio Per Condictio</i> ile Diğer <i>Legis Actio</i> Türleri Arasındaki İlişki.....	258
5. Alacaklı ve Borçlu Arasındaki Menfaat Dengesi Açısından <i>Legis Actio Per Condictio</i>	261
C. <i>Lex Aebutia</i> ve <i>Legis Actio Per Condictio</i> 'e Etkisi	263
1. <i>Lex Aebutia</i> ve <i>Formula</i> Usulünün Getirilmesindeki Rolü	263
2. <i>Lex Aebutia</i> ile Getirilen Yeniliğin Kapsamı ve <i>Formula</i> Usulü ile <i>Legis Actio</i> Usulünün Seçimlik Olarak Uygulanıp Uygulanamayacağı Meselesi	269
III. <i>FORMULA USULÜNÜN UYGULANDIĞI DÖNEMDEKİ DURUM</i>	271
A. <i>Legis Actio Per Condictio</i> ve <i>Condictio</i> Arasındaki Bağlantı.....	273
B. <i>Formula</i> Usulünde <i>Condictio</i> ve <i>Mutuum</i>	275
SONUÇ	281
KAYNAKÇA	287